

Dialogi syventää ymmärrystämme maailmasta

Alhanen, Kai (2024). Dialogikirja. Into Kustannus. 150 sivua.

'DIALOGI' KÄÄNTYY arkikielessä keskusteluksi, vaikka sana on saanut viime vuosikymmeninä uusia, täsmällisempiä merkityksiä. Kyse ei ole mistä tahansa keskustelusta vaan ihmisten kohtaamisesta, jossa pyritään ymmärtämään asioita, toisten ihmisten näkökulmia ja itseä paremmin.

Dialogikirjassa Kai Alhanen selventää dialogin eroa väittelyihin, neuvotteluihin ja yksimielisyyden hakemiseen. Dialogin tarkoitus ei ole ratkaista asioita vaan ymmärtää enemmän ja laajemmin.

Vaikka dialogisen keskustelutavan taustafilosofia on yksinkertainen, ajattelevalle lukijalle käy nopeasti selväksi, että dialogi on liian vähän käytetty keskustelumuoto. Dialogin tunnistaa työn ohjauksesta ja mielenterveys- ja sosiaalityöstä, mutta se on uinut yhteiskuntaamme vasta vähitellen. Käyttöpaikkoja olisi vielä paljon!

Erätauko-säätiön järjestämät Erätauko-keskustelut ja Sitran Kansalliset dialogit ovat tutuimpia yrityksiä tuoda dialogista keskustelua yhteiskuntaamme.

HILJAISIMMATKIN MUKAAN

Dialogikirja on helppolukuinen ja selkeä avaus dialogiseen keskustelutapaan. Koska Alhanen on poikkeuksellisen kokenut keskustelujen fasilitoija ja dialogin uranuurtaja Suomessa, hän on kyennyt

höystämään tekstiään pätkillä kuvitteellisista keskusteluista. Kirja onkin mainio opas sille, joka haluaa oppia dialogisen keskustelun fasilitointia.

Koska dialogi on luonteeltaan yhteistoiminnallinen, vapaa ja tasa-arvoinen, kaikkien mukanaolijoiden tulee hyväksyä ohjaajan eli fasilitoijan rooli. Tosin fasilitoijan toiminnasta voidaan keskustella, Alhanen muistuttaa. Mitä enemmän dialogin ohjaamiseen perehtyy, sitä haastavammalta se alkaa tuntua. Onneksi Alhanen tarjoaa käytännön ohjeita: miten kutsua keskusteluun hiljaiset ja ujommat henkilöt, kuinka rajoittaa ystävällisesti turhan dominoivia puhujia.

TUNTEET KERTOAVAT ARVOSTUKSISTA

Dialogikirja antaa selkeät ohjeet keskusteluun valmistautumiseen. Se tarjoaa ideoita siitä, miten osallistujat saadaan virittäytymään keskusteluun. Kuinka luodaan turvallinen, mutta energinen ilmapiiri?

Fasilitoijan vastuulla on löytää keinot keskustelun syventämiseen, kun alkuun on päästy. Taitava ohjaaja kuljettaa keskustelua kysymyksiin ja kehotuksiin välillä aihepiiriä laajentaen tai supistaen. Hän tekee kaikille tilaa ja tarjoaa mahdollisuuden puhumiseen eri

lähtökohdista. Aihetta saa lähestyä omakohtaisesti ja tunteiden kautta siinä missä tiedon ja faktojenkin kautta.

Alhanen kertoo, että tunnepurkaukset voivat olla dialogiseen keskusteluun vaativimpia hetkiä. Näihinkin tilanteisiin hänellä on ohjeita: koska tunteet kytkeytyvät kunkin ihmisen tärkeänä pitämiin asioihin, ne ovat myös informaatiota arvostuksista. Fasilitoijan on syytä tuoda esiin huomaavansa sekä asian että tunteen merkittävyyden. Tämän jälkeen on ehkä mahdollista keskustella, mikä nostatti tunteen ja mistä arvostuksista se kertoo.

FASILITOIMAAN OPPII HARJOITTELEMALLA

Vaikka kaikki osaavat yleensä keskustella, dialogin ohjaaminen on taito, joka vaatii harjoittelua. Mestariksi oppii vasta kokemuksen kautta. Alhanen on koonnut kirjaansa parhaat opit satojen ja

FASILITOIJA TEKEE KAIKILLE TILAA JA TARJOAA MAHDOLLISUUDEN PUHUMISEEN ERI LÄHTÖKOHDISTA.

tuhansien keskusteluiden ohjaamisesta. Erityisesti kirjan lopusta löytyvä ohjaajan muistilista on arvokas apu aloittelevalle fasilitoijalle. Ohjeet summaavat ohjaustilanteiden yleisimmät kommervenkit ja neuvovat, miten tilanteissa pääsee eteenpäin. Alhasen tarjoamat valmiit lauseet ohjaustilanteisiin helpottavat aloittelevan ohjaajan työtä ja vievät sitä oikeaan suuntaan.

Muutaman kerran keskustelija ohjanneena otan kirjan innolla

vastaan. Tunnistan, miten haastavaa keskustelujen fasilitointi on.

Yhdestä asiasta Alhanen unohtaa lukijoitaan varoittaa: keskustelut vaativat aikaa. Oma kokemukseni on, että 45 minuuttia ei koskaan riitä keskusteluun, vaan aika tulee yleensä vastaan juuri, kun keskustelijat pääsevät vauhtiin. Ehkä en ole osannut viädä keskustelua tarpeeksi nopeasti syvemmälle päivän aiheeseen tai sitten en ole osannut johdatella keskustelijoita oikeassa vaiheessa

kohti keskustelun hedelmällisintä, päätösvaihetta. Luulen, että onnistumisen mahdollisuudet ovat suuremmat, kun aikaa on ainakin tunti aiheita kohden.

Kirjan kannessa on D- ja O-kirjaimista muodostunut tiimalasi. Nyt ymmärrän, mihin se viittaa. Dialogiin tarvitaan aikaa.

HEIDI KINNUNEN

FT, TKI-päällikkö

Kvs-säätiö (Kansanvalistusseura sr.)

TEEMA
Itsekasvatus ajassa

Osallistu teemaan tekstilläsi!
Ohjeet sivulla 53.

Aikuiskasvatus
3/2026